

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ

Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень	Форма навчання	Денна	Навчальний рік/семестр	2-й рік/ IV семестр
----------------------	-------------------------------	----------------	-------	------------------------	---------------------

СИЛАБУС

Назва навчальної дисципліни	Історія української літератури другої половини ХІХ століття
Кафедра	Філології (українське відділення)
Освітня програма	Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта», спеціалізації «Українська мова і література»
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	<p>Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова</p> <p>Кількість кредитів: 4</p> <p>Лекції: 20</p> <p>Семінарські/практичні заняття: 40</p> <p>Лабораторні заняття:</p> <p>Самостійна робота: 60</p>
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	<p>Кордонєць О.А.</p> <p>кандидат філологічних наук</p> <p>kordonets.oleksandr@kmf.org.ua</p>
Пререквізити навчальної дисципліни	Фольклор (усна народна творчість), давня українська література, історія української літератури першої половини ХІХ століття, вступ до літературознавства
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати	Українська література другої половини ХІХ ст. не достатньо оцінена в сучасній літературознавчій науці. Пронизана наскрізь національною ідеєю, вона заборонялась, переслідувалась, фальсифікувалась і в часи перебування України у складі Російської імперії, і в радянський період. У нашій науці на рубежі

**навчальної
дисципліни,
основна тематика
дисципліни**

XX – XXI століть все більшого звучання набирає думка, що саме з другою половиною XIX ст. пов'язано завершення формування української національної літератури як зрілої, розвиненої. Таким чином, можемо сказати, що курсу «Історія української літератури другої половини XIX ст.» належить особлива роль. Предметом курсу є літературний процес другої половини XIX ст. **Метою курсу** є спроба під новим кутом зору розглянути українське письменство цього часу як важливу складову національного мистецтва, національної культури, приділивши належну увагу всім його царинам.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **загальних компетентностей**:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів;
- здатність спілкуватися державною мовою, вміння правильно, логічно, ясно будувати своє усне й писемне мовлення;
- здатність вчитися і бути готовим до самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації;
- здатність у процесі навчання та при самостійній підготовці до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології;
- здатність визначати, формулювати та розв'язувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення;

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **фахових компетентностей**:

- здатність глибоко розуміти й інтерпретувати зміст текстів української художньої літератури, аналізувати мову і стиль, поезику художнього слова;
- здатність використовувати сучасні наукові методи філологічних досліджень, добирати, аналізувати, систематизувати й синтезувати фактичний лінгвістичний, літературний матеріал; узагальнювати підсумки виконаного дослідження та формулювати його новизну; оформляти згідно з сучасними вимогами та презентувати результати наукового дослідження в усній чи письмовій формі, послуговуючись відповідним термінологічним апаратом;
- базові загальні знання; розуміння культури і звичаїв народів світу; здатність і готовність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; знання вершинних творів української і світової літератури;
- навички управління інформацією; здатність працювати самостійно; готовність здійснювати перевірку процесів збору, аналізу і систематизації інформації на основі різних її джерел (спеціалізованої літератури, ЗМІ, перспективного наукового, творчого досвіду тощо).

Очікувані результати після закінчення курсу «Історія української літератури другої половини XIX ст.»:

Знання з предметної галузі включають:

- предмет, об'єкт та завдання історії української літератури;
- основні етапи формування історії української літератури як наукової дисципліни;
- специфіку співвідношення літератури з фольклором, іншими видами мистецтва, історією, філософією, релігією;
- теоретичні засади, методи та методiku вивчення курсу історії української літератури;
- особливості впливу філософських ідей на розвиток української літератури;
- знання художніх творів, розуміння сучасних наукових підходів до їх аналізу;
- основні положення літературознавчих праць;
- творчі біографії письменників, характерні особливості їхнього індивідуального стилю;
- основні тенденції розвитку поезії, прози та драматургії;
- об'єктивні процеси взаємовпливів і взаємодії української та зарубіжної літератури;
- обсяг та проблемні питання шкільного курсу української літератури.

Когнітивні компетентності включають:

- здатність використовувати знання для аналізу літературних, культурних, суспільно-історичних явищ;
- володіти здобутими теоретичними знаннями та практичними навичками для аналізу літературознавчих процесів;
- здатність установлювати специфічні та загальні особливості літературних, культурних явищ;
- оперувати здобутками літературознавчої науки;
- володіти вмінням аналізувати, порівнювати, робити висновки, дискутувати.

До практичних умінь та навичок входять:

- вміти сприймати і аналізувати твір у його формально-змістовій єдності.
- вільно користуватися системою знань з історії української літератури першої половини XX ст.;
- виокремлювати основні напрями української літератури другої половини XIX ст., орієнтуватись у її загальній проблематиці, знати сюжетні особливості та героїв вивчених епічних та драматичних творів;
- розкривати суть та особливості реалізму як основного літературного напрямку цього періоду, давати характеристику модерністських течій;
- користуватися літературно-критичною термінологією;

	<ul style="list-style-type: none"> • аналізувати художні твори під кутом зору сучасної методології та літературознавчих досліджень; • усвідомлювати об'єктивну цінність того чи іншого українського письменника для сучасного читача, знати творчі біографії авторів, характерні особливості індивідуального стилю; • порівнювати і знаходити спільні риси та відмінності в українській та європейських літературах другої половини XIX ст. <p>Тематика дисципліни</p> <p>Проблеми вивчення курсу на сучасному етапі. Історичні умови розвитку української літератури II пол. XIX ст. Українська поезія 40-60-х років XIX ст. Життєвий і творчий шлях Л.Глібова. Розвиток жанру байки у творчості Л.Глібова. Лірика. Твори Глібова для дітей. Степан Руданський. Життєвий і творчий шлях. Українська проза 40-60-х років XIX ст. Романтизм і реалізм. Журнал «Основа». Марко Вовчок. Життєвий і творчий шлях. Світогляд письменниці. «Народні оповідання» – новаторське явище в українській прозі. Повість «Інститутка». Російськомовна проза. Перекладацька діяльність. Анатолій Свидницький. Життєвий і творчий шлях. Ідейно-художнє новаторство роману «Люборацькі». Ідейно-художня своєрідність прози Олекси Стороженка. Ознаки готичної прози. Міфологізм повісті «Марко Проклятий». Життєвий і творчий шлях Юрія Федьковича. Поетична спадщина. Новаторство прози митця. Розвиток української драматургії в 40-60-ті роки XIX ст.</p> <p>Літературний процес 70-90-х років. Утвердження реалізму в українській літературі. Розвиток прози в 70-90-х роках. Утвердження реалістичної манери письма. Умови розвитку та характерні особливості української літератури 70-90-х рр. XIX ст. Утвердження психологізму в літературі. Проза 70-90-х рр. XIX ст. Творчість І.Нечуя-Левицького. Новаторство повістей із селянського життя. Романи і повісті з життя інтелігенції. Історична тематика у творчості письменника. Драматургія І.Нечуя-Левицького. Життєвий і творчий шлях Панаса Мирного. Повісті та романи. Психологізм прози. Домінування теми національного гноблення українців. Громадська діяльність та творчість (прозова і поетична) О.Кониського. Творчість Олени Пчілки. Творчість Н.Кобринської, її громадська діяльність. Творчість М.Павлика. Українська поезія та драматургія 70-90-х років XIX ст. Творчість М.Старицького. Театральна діяльність і драматургічна спадщина. Художня проза. Ідейно-художня своєрідність лірики Я.Щоголева. Творчість І.Манжури. Життєвий і творчий шлях Б.Грінченка. Поетична творчість П.Грабовського. П.Грабовський як теоретик та критик літератури. Драматургія 70-90-х років. Перша професійна театральна трупа. Діяльність корифеїв українського театру. Творчість М.Кропивницького. Творчість І.Карпенка-Карого.</p> <p>Висновки</p>
<p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>Опитування на практичних заняттях, перевірка самостійних робіт та конспекту прочитаних творів, опрацювання наукових статей та монографій, колоквиуми (перевірка знань змісту творів), доповіді, презентації, ментальні карти, модульні контрольні роботи.</p>

Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	<p>Відповіді на практичних заняттях – 30 балів (максимум).</p> <p>Самостійна робота студента (тези наукових статей, конспект змісту художніх творів, підготовка доповідей і презентацій, ментальні карти, творчі роботи) – 20 балів.</p> <p>Модульна контрольна робота – 50 балів.</p> <p>Разом: 100 балів</p> <p>Іспит (допуск у разі наявності 35 балів) – максимум 100 балів</p> <p>Технічне забезпечення: Classroom дисципліни</p>
Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історія української літератури ХІХ ст.: У 2 кн. / За ред. М.Жулинського. – К.: Либідь, 2005. – Кн. 1-2. 2. Історія української літератури 70-90-х років ХІХ ст.: У 2 т. / За ред. О.Гнідан. – К., 1999. – Т.1-2. 3. Історія української літератури: кінець ХІХ – початок ХХІ ст.: підручник: У 10 т. / Ю.Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2013. – Т.1. У пошуках іманентного сенсу. – 512 с. 4. Єфремов С. Історія українського письменства. – К., 1995. 5. Чижевський Д. Історія української літератури. Від початків до доби реалізму. – Тернопіль, 1994. 6. Жулинський М. Слово і доля: Українські письменники ХІХ – ХХ ст.: Навчальний посібник. – К., 2002. – 640 с. 7. Жулинський М. Українська література творці і твори (Тексти): учням, абітурієнтам, студентам, учителям. – К.: Либідь, 2011. – 1152 с.